

Linear regresjon (enkel og multippel)

ISTx1003 Statistisk læring og Data Science

Stefanie Muff, Institutt for matematiske fag

November 1 og 5, 2021

Plan for i dag

- Hvem er vi?
- Statistisk læring og data science
- De tre temaene i modulen:
 - regresjon
 - klassifikasjon og
 - klyngeanalyse
- Læringsressurser og pensum
- Prosjektoppgaven og Blackboard-informasjon
- Tema: regresjon - med enkel lineær regresjon

Læringsmål (av modulen)

Etter du har gjennomført denne modulen skal du kunne:

- forstå når du kan bruke regresjon, klassifikasjon og klyngeanalyse til å løse et ingeniørproblem
- kunne gjennomføre multippel lineær regresjon på et datasett
- bruke logistisk regresjon og nærmeste nabo for å utføre en klassifikasjonsoppgave
- bruke hierarkisk og k -means klyngeanalyse på et datasett, forstå begrepet avstandsmål
- og kunne kommunisere resultatene fra regresjon/klassifikasjon/klyngeanalyse til medstudenter og ingeniører
- bli en kritisk leser av resultater fra statistikk/maskinlæring/statistisk læring/data science/kunstig intelligens når disse rapporteres i media, og forstå om resultatene er realistiske ut fra informasjonen som gis
- kunne besvare prosjektoppgaven på en god måte!

Hva er statistisk læring og data science?

Todo

Prosjektoppgaven

- Vi ser hvor informasjonen ligger på Blackboard og hvordan melde seg på gruppe.
- Vi ser på prosjektoppgaven på <https://s.ntnu.no/isthub>.

Læringsmål (i dag)

- Du kan lage en modell for å forstå sammenhengen mellom en respons og en eller flere forklaringsvariabler.
- Du kan lage en modell for å predikere en respons fra en eller flere forklaringsvariabler.

Læringsressurser

Alle ressurser er tilgjengelig her:

<https://wiki.math.ntnu.no/istx1003/2021h/start>

Tema Regresjon:

- **Kompendium:** Regresjon (pdf og html, by Mette Langaas)
- **Korte videoer:** (by Mette Langaas)
 - Multippel lineær regresjon: introduksjon (14:07 min)
 - Multippel lineær regresjon: analyse av et datasett (15:20 min)
- Denne forelesningen
- **Disse slides** med notater

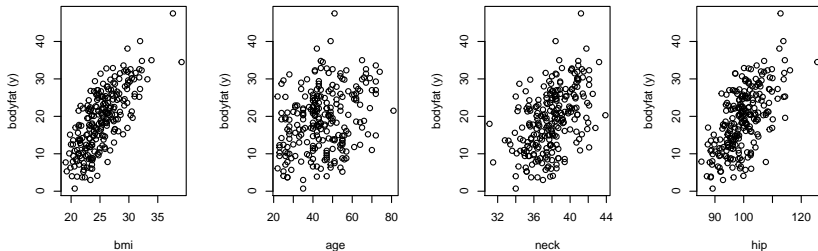
Regresjon – motiverende eksempel

(Veiledet læring - vi kjenner responsen)

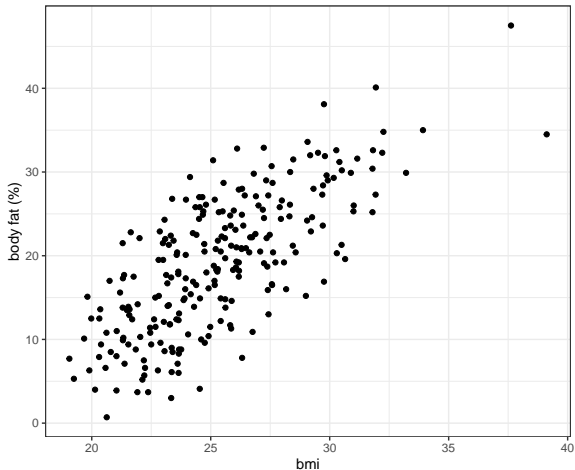
- Kroppsfett er en viktig indikator for overvekt, men vanskelig å måle.

Spørsmål: Hvilke faktorer tillater præsis estimering av kroppsfettet?

Vi undersøker 243 mannlige deltakere. Kroppsfett (%), BMI og andre forklaringsvariabler ble målet. Spredningsplott:

For en model for funker god for prediksjon trenger vi *multippel linear regresjon*. Men vi begynner med *enkel linear regresjon* (bare en forklaringsvariabel):

Enkel linear regresjon

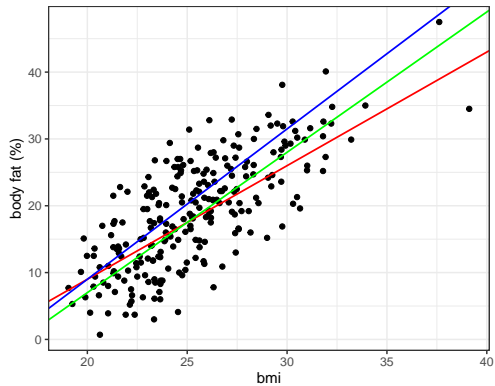
- En kontinuerlig respons variabel Y
- Bare *en forklaringsvariable* x_1
- Relasjon mellom Y og x er antatt å være *linear*.

Hvis den lineare relasjonen mellom Y og x er perfekt, så gjelder

$$y_i = \beta_0 + \beta_1 x_{1i}$$

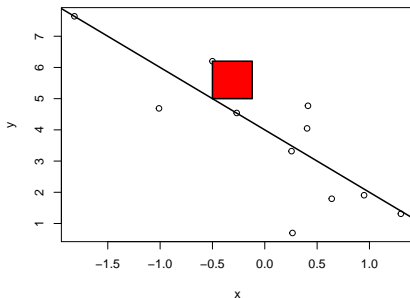
for alle i . Men..

Hvilken linje er best?

Enkel linear regresjon

a) Kan vi tilpasse den “rette” linje til dataene?

- $\hat{y}_i = \hat{\beta}_0 + \hat{\beta}_1 x_{1i}$.
- $\hat{e}_i = \hat{y}_i - y$
- $\hat{\beta}_0$ og $\hat{\beta}_1$ velges slik at

$$SSE = \sum_i \hat{e}_i^2$$

minimeres.

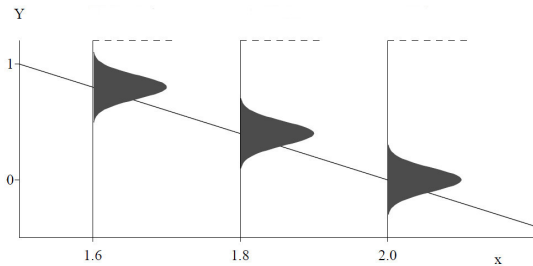
- b) Kan vi tolke linja? Hvor sikkert er jeg på $\hat{\beta}_1$ og linja? Vi trenger antakelser, KI og hypotesetest.
- c) Fremtidige presisjoner av predikert y (kroppsfett)?

Linear regresjon – antakelser

$$Y_i = \underbrace{\beta_0 + \beta_1 x_{i1}}_{\hat{y}_i} + e_i$$

med

$$e_i \sim N(0, \sigma^2) .$$

Do-it-yourself “by hand”

Her kan du finne de beste parametrene selv:

You can do this here:

https://gallery.shinyapps.io/simple_regression/

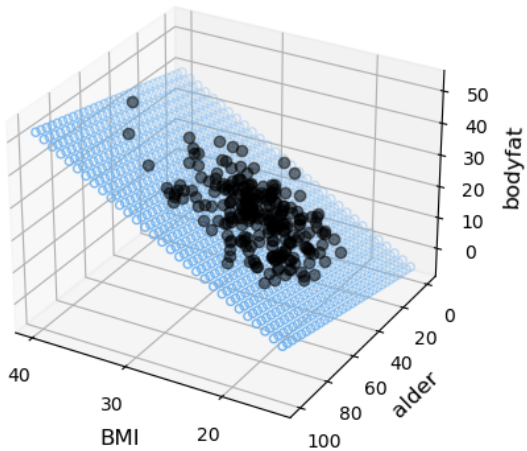
Multippel linear regresjon

Nesten det samme som enkel linear regresjon, vi bare summerer flere forklaringsvariabler:

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 x_{1i} + \beta_2 x_{2i} + \dots + \beta_p x_{pi} + e_i, \quad e_i \sim N(0, \sigma^2) .$$

For eksempel:

$$\text{bodyfat}_i = \beta_0 + \beta_1 \text{bmi}_i + \beta_2 \text{age}_i + e_i .$$

Regresjonsanalyse i fem steg

Vi skal bruke `statmodels.api` og `statmodels.formula.api` for lineær regresjon:

Steg 1: Bli kjent med dataene ved å se på oppsummeringsmål og ulike typer plott

Steg 2: Spesifiser en matematisk modell

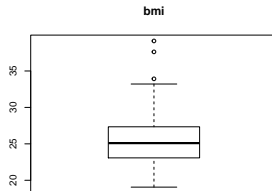
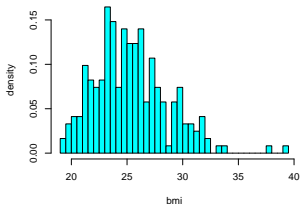
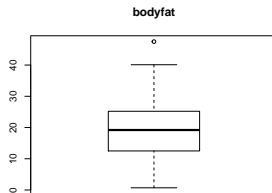
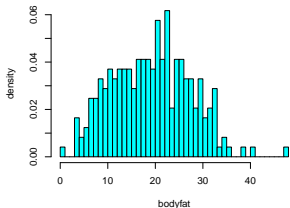
Steg 3: Tilpass modellen

Steg 4: Presenter resultater fra den tilpassede modellen

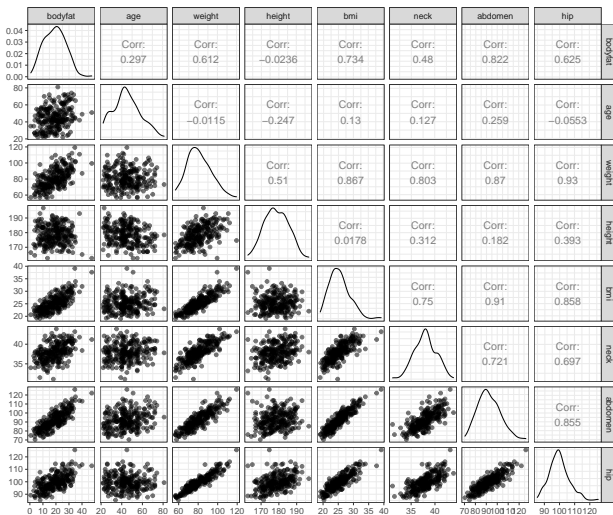
Steg 5: Evaluer om modellen passer til dataene

Steg 1: Bli kjent med dataene

Vi kan for eksempel se på histogram og boxplot:

Ellers en *parplot* med kryssplotter for alle forklaringsvariable(r) (x_1, \dots, x_p) og respons y :

##	bodyfat	age	weight	height
##	Min. : 0.70	Min. :22.00	Min. : 56.75	Min. :162.6
##	1st Qu.:12.50	1st Qu.:35.50	1st Qu.: 72.30	1st Qu.:173.7
##	Median :19.20	Median :43.00	Median : 80.02	Median :177.8
##	Mean :19.11	Mean :44.83	Mean : 80.91	Mean :178.5
##	3rd Qu.:25.20	3rd Qu.:54.00	3rd Qu.: 89.32	3rd Qu.:183.5
##	Max. :47.50	Max. :81.00	Max. :119.29	Max. :196.8
##	bmi	neck	abdomen	hip
##	Min. :19.06	Min. :31.10	Min. : 70.40	Min. : 85.30
##	1st Qu.:23.07	1st Qu.:36.40	1st Qu.: 84.90	1st Qu.: 95.55
##	Median :25.10	Median :38.00	Median : 91.00	Median : 99.30
##	Mean :25.34	Mean :37.96	Mean : 92.38	Mean : 99.69
##	3rd Qu.:27.34	3rd Qu.:39.40	3rd Qu.: 99.15	3rd Qu.:103.15
##	Max. :39.12	Max. :43.90	Max. :126.20	Max. :125.60

I Python får du en oppsummering av datasettet (df) med `df.describe()`.

Steg 2: Spesifiser modell

Nå må vi spesifisere en modell med å velge hvile forklaringsvariabler vi vil bruke

$$y \sim x_1 + x_2 + x_3 .$$

Eksempel 1:

$$\text{bodyfat} \sim \text{bmi}$$

hvis den matematiske modellen er

$$\text{bodyfat}_i = \beta_0 + \beta_1 \text{BMI}_i + e_i ,$$

Eksempel 2:

$$\text{bodyfat} \sim \text{bmi} + \text{age}$$

hvis den matematiske modellen er

$$\text{bodyfat}_i = \beta_0 + \beta_1 \text{BMI}_i + \beta_2 \text{age}_i + e_i .$$

Steg 3: Tilpass modellen

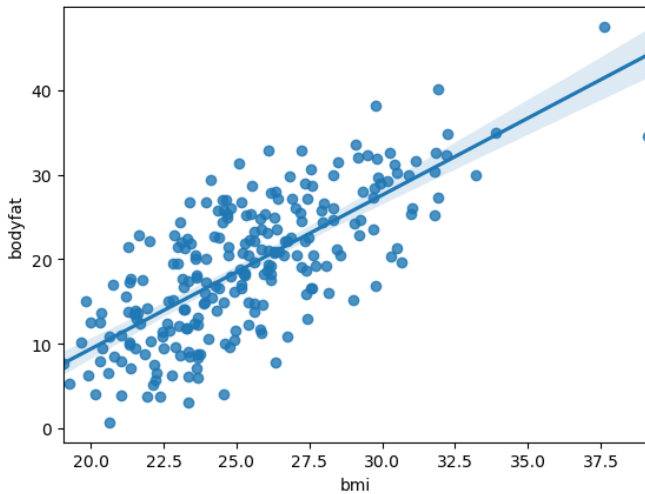
“Tilpasse” betyr:

- Vi estimerer β_0, β_1, \dots , og vi får estimater $\hat{\beta}_0, \hat{\beta}_1, \dots$
- Vi også estimerer σ^2 .

Steg 4: Resultat og tolkning av estimatene

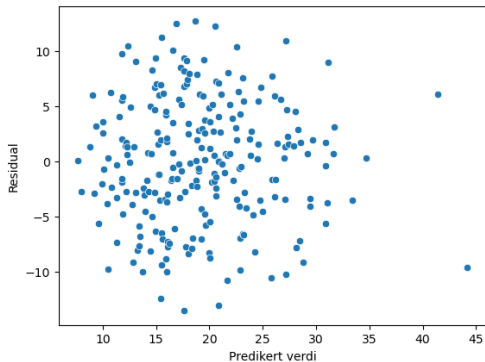
OLS Regression Results						
=====						
Dep. Variable:	bodyfat	R-squared:	0.539			
Model:	OLS	Adj. R-squared:	0.537			
Method:	Least Squares	F-statistic:	281.8			
Date:	Wed, 08 Sep 2021	Prob (F-statistic):	2.06e-42			
Time:	18:58:47	Log-Likelihood:	-761.28			
No. Observations:	243	AIC:	1527.			
Df Residuals:	241	BIC:	1534.			
Df Model:	1					
Covariance Type:	nonrobust					
=====						
	coef	std err	t	P> t	[0.025	0.975]
Intercept	-26.9844	2.769	-9.746	0.000	-32.439	-21.530
bmi	1.8188	0.108	16.788	0.000	1.605	2.032
=====						
Omnibus:	5.031	Durbin-Watson:	2.311			
Prob(Omnibus):	0.081	Jarque-Bera (JB):	3.079			
Skew:	-0.033	Prob(JB):	0.215			
Kurtosis:	2.452	Cond. No.	198.			
=====						

Todo: add prediction interval

Steg 5: Passer modellen?

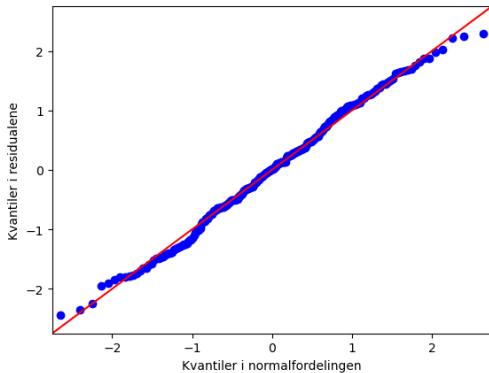
Tukey-Anscome diagram:

Her vil man

- Ikke noe struktur
- Sentrering rundt 0 verdi

Kvantil-kvantil plot:

Her vil man at observasjoner ligger mer og mindre på linja.

Hvordan ser det ut når en modell *ikke* passer?

Multipel linear regresjon

Gjenta samme analyse med to kovariabler

OLS Regression Results						
=====						
Dep. Variable:	bodyfat	R-squared:	0.580			
Model:	OLS	Adj. R-squared:	0.577			
Method:	Least Squares	F-statistic:	165.9			
Date:	Wed, 08 Sep 2021	Prob (F-statistic):	5.67e-46			
Time:	19:55:28	Log-Likelihood:	-749.88			
No. Observations:	243	AIC:	1506.			
Df Residuals:	240	BIC:	1516.			
Df Model:	2					
Covariance Type:	nonrobust					
=====						
	coef	std err	t	P> t	[0.025	0.975]

Intercept	-31.2545	2.790	-11.203	0.000	-36.750	-25.759
bmi	1.7526	0.104	16.773	0.000	1.547	1.958
age	0.1327	0.027	4.857	0.000	0.079	0.186
=====						

Med fem kovariabler:

OLS Regression Results						
Dep. Variable:	bodyfat	R-squared:	0.726			
Model:	OLS	Adj. R-squared:	0.720			
Method:	Least Squares	F-statistic:	125.3			
Date:	Thu, 09 Sep 2021	Prob (F-statistic):	1.73e-64			
Time:	09:16:49	Log-Likelihood:	-698.26			
No. Observations:	243	AIC:	1409.			
Df Residuals:	237	BIC:	1429.			
Df Model:	5					
Covariance Type:	nonrobust					
	coef	std err	t	P> t	[0.025	0.975]
Intercept	-35.2802	6.073	-5.809	0.000	-47.245	-23.316
bmi	0.3881	0.224	1.730	0.085	-0.054	0.830
age	0.0038	0.027	0.141	0.888	-0.050	0.058
weight	-0.1141	0.029	-3.883	0.000	-0.172	-0.056
neck	-0.4581	0.216	-2.123	0.035	-0.883	-0.033
abdomen	0.8888	0.085	10.486	0.000	0.722	1.056
Omnibus:	5.492	Durbin-Watson:	2.345			
Prob(Omnibus):	0.064	Jarque-Bera (JB):	3.310			
Skew:	0.056	Prob(JB):	0.191			
Kurtosis:	2.439	Cond. No.	4.64e+03			

Hva betyr alt dette?

- coef: $\hat{\beta}_j$
- std err: $\hat{SE}(\hat{\beta}_j)$
- t: $\frac{\hat{\beta}_j - 0}{\hat{SE}(\hat{\beta}_j)}$
- P>|t|: p-verdi

Hva betyr alt dette?

	coef	std err	t	P> t	[0.025	0.975]
Intercept	-35.2802	6.073	-5.809	0.000	-47.245	-23.316
bmi	0.3881	0.224	1.730	0.085	-0.054	0.830
age	0.0038	0.027	0.141	0.888	-0.050	0.058
weight	-0.1141	0.029	-3.883	0.000	-0.172	-0.056
neck	-0.4581	0.216	-2.123	0.035	-0.883	-0.033
abdomen	0.8888	0.085	10.486	0.000	0.722	1.056

Prediksjon:

$$\hat{y} =$$

Prediker bodyfat for en ny person med
bmi=25, age=50, weight=75, neck=40, abdomen=95:

$$\hat{y} =$$

$$= 21.88$$

	coef	std err	t	P> t	[0.025	0.975]
Intercept	-35.2802	6.073	-5.809	0.000	-47.245	-23.316
bmi	0.3881	0.224	1.730	0.085	-0.054	0.830
age	0.0038	0.027	0.141	0.888	-0.050	0.058
weight	-0.1141	0.029	-3.883	0.000	-0.172	-0.056
neck	-0.4581	0.216	-2.123	0.035	-0.883	-0.033
abdomen	0.8888	0.085	10.486	0.000	0.722	1.056

- Hva betyr $\hat{\beta}_0$?
- Hva betyr $\hat{\beta}_{abdomen} = 0.89$?

	coef	std err	t	P> t	[0.025	0.975]
Intercept	-35.2802	6.073	-5.809	0.000	-47.245	-23.316
bmi	0.3881	0.224	1.730	0.085	-0.054	0.830
age	0.0038	0.027	0.141	0.888	-0.050	0.058
weight	-0.1141	0.029	-3.883	0.000	-0.172	-0.056
neck	-0.4581	0.216	-2.123	0.035	-0.883	-0.033
abdomen	0.8888	0.085	10.486	0.000	0.722	1.056

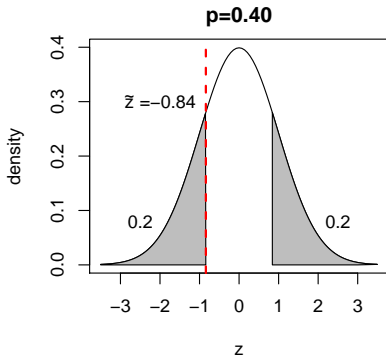
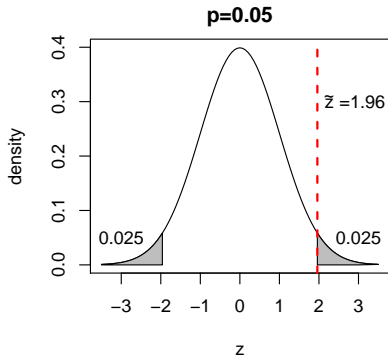
- 95% konfidensintervall: Intervall vi har stor tro at den inneholder den sanne β_j .
- $$[\hat{\beta}_j \pm \underbrace{t_{\alpha/2, df}}_{\approx 1.96} \cdot \text{SE}(\hat{\beta}_j)]$$

	coef	std err	t	P> t	[0.025	0.975]
Intercept	-35.2802	6.073	-5.809	0.000	-47.245	-23.316
bmi	0.3881	0.224	1.730	0.085	-0.054	0.830
age	0.0038	0.027	0.141	0.888	-0.050	0.058
weight	-0.1141	0.029	-3.883	0.000	-0.172	-0.056
neck	-0.4581	0.216	-2.123	0.035	-0.883	-0.033
abdomen	0.8888	0.085	10.486	0.000	0.722	1.056

- p -verdier og hypotesetester

Recap: Formell definisjon av p -verdien

p -verdien er sannsynligheten for det vi *har* observert eller noe mer ekstremt, dersom H_0 er sann.

$$R^2$$

